

EEN OF ANDERE RUS

ARSENAAL & HET KWARTIER/FREEK MARIËN

Interview met auteur-regisseur Freek Mariën

- door Marthe Engelen en Jante Borremans

Hoe ben je bij de figuur Limonov terechtgekomen?

Mariën: Voor ik aan deze tekst begon, had ik bijna alleen jeugdtheater geschreven. Met dit stuk wilde ik eens 'voluit gaan'. Ik ging onderzoek doen naar de tragedie van de schurk, want de slechteriken hebben ook een eigen verhaal. In *Othello* heb je Jago bijvoorbeeld; die heeft ook dromen en verlangens. Ik merkte dat ik 'slechteriken' pas interessant vond als ze ambigu waren. Zo kwam ik terecht bij Limonov. Uiteindelijk ging elke scène die ik schreef over hem. Ik had toen zelfs nog geen volledig stuk in mijn hoofd. De hoeveelheid scènes bleef groeien; het werd een soort fascinatie.

Je omschreef Limonov al eerder als 'leading loser'. Is hij een randfiguur of een hoofdrolspeler?

Er bestaat een anekdote over hem die ik in deze context veelzeggend vind. Op het einde van zijn leven was Limonov oppositieleider in Rusland en protesteerde hij telkens clandestien op een plein in Moskou. Tijdens het protest werd dat plein dan ook steevast ontruimd door de politie. Op een dag kreeg hij wél de toestemming om er te protesteren. Dat zinde hem niet. Hij is toen op een ander plein gaan protesteren. Hij is iemand die conflict en weerstand nodig heeft. Zo blijft hij echter steeds strijden in de marges, aan de losing side. Hij wil zichzelf als leider zien maar door zijn verslaving aan conflict blijft hij een randfiguur in de geschiedenis.

Je bent al sinds 2014 met dit stuk bezig en schreef een eerste versie met meer dan 7 uur aan materiaal. Welke keuzes maakte je om tot de voorstelling te komen die we nu te zien krijgen?

Ik had heel veel materiaal zonder rode draad of verhaallijn. We hebben dan een workshop met acteurs gedaan die fragmenten uit het hele corpus speelden. Een zevende van de hele verzameling scènes bleek al een avondvullend stuk te zijn. Ik heb dan veel geschrapt en nog zijn er veel personages overgebleven, maar die veelheid doet wel iets met het stuk.

Bij het schrappen stelde ik vooral de elementen voorop die Limonovs overgang weergeven van het strijden met de pen naar het strijden met geweld. Daarnaast heb ik verschillende bestaande figuren tot één personage gemaakt. Op die manier hield ik me iets minder vast aan de feiten en kwam uiteindelijk het verhaal op de eerste plaats.

De aktes in *Een of andere Rus* zijn genoemd naar de vier vrouwen met wie Limonov een relatie had. Vanwaar het idee om het stuk op die manier rond de vrouwen in zijn leven te construeren?

De vrouwen staan voor de wereld waarin Limonov zich bevindt doorheen zijn leven. Anna heeft bijvoorbeeld een literair salon net wanneer hij in die literaire wereld wil binnengeraken; alsof zijn verlangens in het leven door die vrouwen belichaamd worden.

Je kan Limonov dan zien als een opportunist die relaties begint om zichzelf verder te helpen, maar tegelijk lijkt hij ook elke keer voluit in de liefde te geloven. Je zou hem dus evengoed een ware romanticus kunnen noemen. Zijn omgang met vrouwen zegt eigenlijk evenveel over zijn liefdesleven als zijn totaal wereldbeeld.

Een vraag die toch gesteld moet worden: hoe verhoudt het stuk zich tot de actuele situatie tussen Oekraïne en Rusland?

Ik merkte dat theaters daar vragen rond stelden. Plots werden er ook veel inleidingen gevraagd. Dat zegt wel iets over hoe ermee wordt omgegaan. Zelf hebben we niets aangepast aan het stuk omwille van de oorlog in Oekraïne. Soms zal het wel lijken alsof er expliciet naar gerefereerd wordt. Het stuk gaat over een burgeroorlog en er staat een in Oekraïne opgegroeide Rus op de scène die oorlog als gegeven verdedigt. Waar het stuk over ging en de onderwerpen die al gevoelig lagen toen ik mijn research begon worden nu alleen maar meer op scherp gezet. Mensen zullen sowieso bezig zijn met Oekraïne bij de voorstelling. (*denkt na*)

Een deel van de fascinatie zit misschien ook in het feit dat Limonov zo'n provocerend iemand is. Hij doet uitspraken die naar seksisme en racisme neigen maar hij wil eigenlijk vooral reactie uitlokken. Hoe maak je een stuk rond zo iemand, dat is een uitdaging. We zijn van 2014 naar nu ook, terecht, veel gevoeliger geworden voor wat woorden kunnen doen: provoceren is niet vrijblijvend.

***Een of andere Rus* is gemaakt in 2020 en wegens Covid enkel via livestream opgevoerd. Hoe voelt het om het nu eindelijk voor een live publiek te spelen?**

Het voelt onwezenlijk. Ik ben heel blij dat het eindelijk gaat gebeuren. Ik ben nu al negen jaar aan het stuk bezig, dat is echt absurd lang. Ik merk ook dat het repetitieproces anders is. Er is niet echt een eindsprint naar de première want je hebt het al gespeeld, maar tegelijk heb je wel die eindsprint, want het stuk is nog nooit op tournee gegaan. We hebben nog niet voor een live publiek gespeeld. Daarbovenop zijn alle scènes heel frontaal geregisseerd, de acteurs kijken echt rechtstreeks naar het publiek. Het is toch heel anders om dan naar een lege tribune te spelen...

Met welk gevoel verlaat het publiek de zaal?

Er worden steeds meer morele grenzen overgegaan. Een publiek zal zich dus bezighouden met: *"Waar liggen voor mij die grenzen? Hoe lang ben ik met dit personage meegegaan?"* Limonov neemt al het politieke en maatschappelijke persoonlijk en wordt zo eigenlijk een karikatuur van zichzelf. Ik denk dat dit confronterend kan werken, dat publiek zich zal afvragen: *"Hoe positioneer ik me tegenover de wereld rondom mij? En wat voor revolutie zou ik willen voeren?"*

**Achtergrondinfo over Eduard Limonov en *Een of andere Rus*
+ credits en speeldata, vind je op arsenaallazarus.be en via >>**

